

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/3/2000

PREFEROWANY SYSTEM PARTYJNY

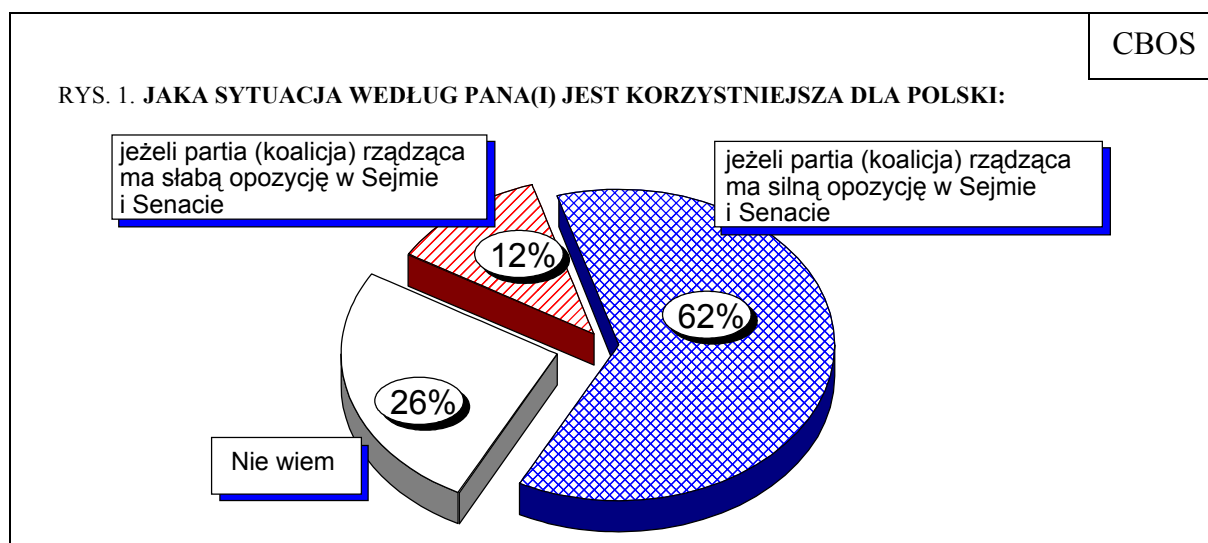
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2001

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Poszczególne kraje wypracowały przez lata własne modele władzy demokratycznej. W jednym z ostatnich sondaży¹ zapytaliśmy respondentów, jaki system sprawowania władzy jest im najbliższy.

Większość ankietowanych (62%) sądzi, że dla naszego kraju korzystniejsza jest sytuacja, kiedy partia (koalicja) rządząca ma w Sejmie i Senacie silną opozycję kontrolującą jej działania. Opinię tę najczęściej podzielają osoby z wyższym wykształceniem (75%).

O konieczności istnienia silnej opozycji parlamentarnej przekonanych jest 75% badanych o poglądach lewicowych, 68% respondentów o orientacji centrowej i 66% osób identyfikujących się z prawicą.

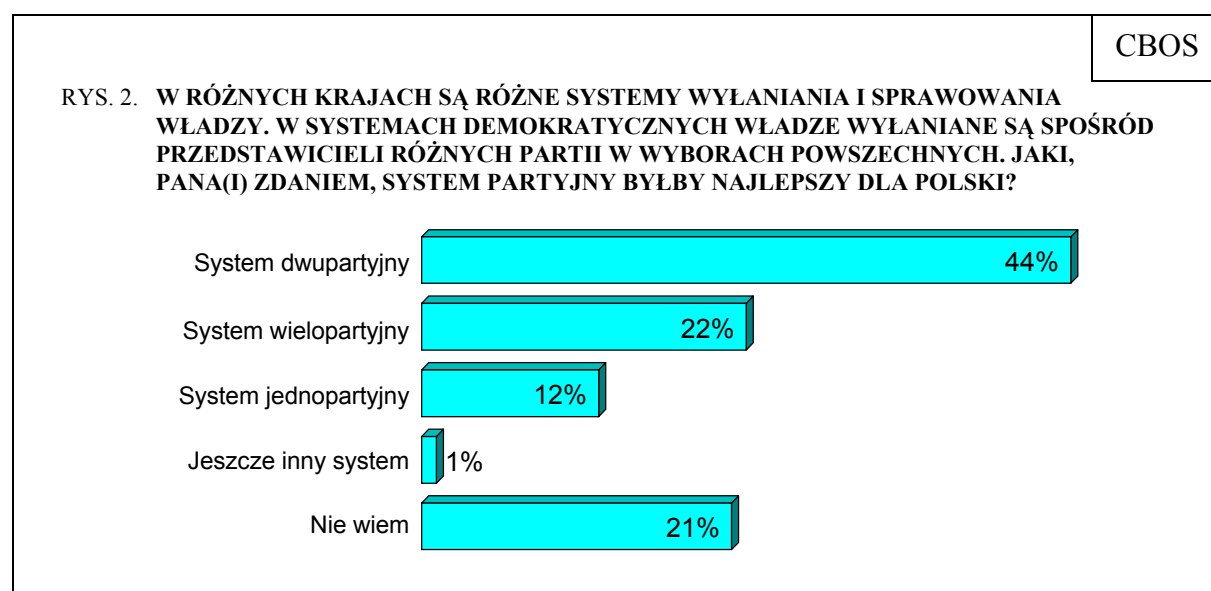
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (126) przeprowadzono w dniach 10-13 listopada 2000 roku na 1094-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

Elektoraty czterech najbardziej liczących się ugrupowań politycznych w większości popierają system, w którym partia (koalicja) rządząca ma silną opozycję parlamentarną, jednak stopień tego poparcia jest różny. Za silną opozycją w Sejmie i Senacie opowiadają się przede wszystkim zwolennicy PSL (80%), UW (79%) i SLD (74%), w mniejszym stopniu - AWS (58%).

Tabela 1

Elektoraty ugrupowań politycznych	Jaka sytuacja według Pana(i) jest korzystniejsza dla Polski:		
	jeżeli partia (koalicja) rządząca ma silną opozycję w Sejmie i Senacie	jeżeli partia (koalicja) rządząca ma słabą opozycję w Sejmie i Senacie	Nie wiem
	w procentach		
PSL	80	8	13
UW	79	7	15
SLD	74	11	15
AWS	58	22	21

Zapytaliśmy także, który z kilku wymienionych systemów partyjnych byłby - zdaniem badanych - najlepszy dla Polski.

Ponad dwie piąte respondentów (44%) opowiada się za dwupartyjnym systemem politycznym, czyli takim, w którym władza jest sprawowana przez dwie konkurencyjne partie, a inne ugrupowania nie liczą się we współzawodnictwie o poparcie wyborców. O tym, że system dwupartyjny byłby najlepszy dla Polski, przekonane są głównie osoby z wyższym wykształceniem (57%) oraz kadra kierownicza i inteligencja (52%). Do zwolenników systemu dwupartyjnego należy także połowa badanych o poglądach centrowych (52%) i lewicowych (50%) oraz ponad dwie piąte osób identyfikujących się z prawicą (44%).

Ponad jedna piąta ankietowanych (22%) jest zdania, że najlepszy dla Polski byłby system wielopartyjny, czyli taki, w którym działa wiele (kilka) ugrupowań politycznych. Co ósmy badany (12%) opowiada się za systemem jednopartyjnym, natomiast co piąty (21%) nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie.

W elektoratach największych ugrupowań politycznych opinie na temat najlepszego dla Polski systemu partyjnego są dość istotnie zróżnicowane. Zwolennikami systemu dwupartyjnego są przede wszystkim wyborcy SLD (59% wskazań), a wśród sympatyków PSL i AWS odsetki popierających system dwupartyjny są takie same (po 49% wskazań). W elektoracie UW nieco więcej osób uważa, że najlepszy dla Polski byłby system wielopartyjny (45%), niż sądzi, że dwupartyjny (41%). Taki rozkład opinii można tłumaczyć tym, że w systemie dwupartyjnym UW raczej nie mogłaby samodzielnie sprawować władzy, z czego jej zwolennicy zdają sobie sprawę.

Tabela 2

Elektoraty ugrupowań politycznych	Jaki, Pana(i) zdaniem, system partyjny byłby najlepszy dla Polski?				
	System jednopartyjny	System dwupartyjny	System wielopartyjny	Jeszcze inny system	Trudno powiedzieć
	w procentach				
AWS	17	49	19	2	13
PSL	12	49	22	3	13
SLD	10	59	20	1	10
UW	2	41	45	1	11

- Zdecydowana większość ankietowanych (62%) uważa, że korzystniejsza dla Polski jest sytuacja, kiedy partia (koalicja) rządząca ma silną opozycję w Sejmie i Senacie.
- Ponad dwie piąte respondentów (44%) opowiada się za systemem dwupartyjnym, a o połowę mniejsza grupa (22%) - za wielopartyjnym.

Opracowała
Anna GRUDNIEWICZ

A N E K S

Tabela 1. Jaka sytuacja według Pana(i) jest korzystniejsza dla Polski:
 1 - jeżeli partia (koalicja) rządząca ma silną opozycję
 w Sejmie i Senacie; 2 - jeżeli partia (koalicja) rządząca ma słabą
 opozycję w Sejmie i Senacie

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	12	26	1092
Płeć				
Mężczyźni	69	12	19	519
Kobiety	56	11	33	573
Wiek				
18-24 lat	59	11	30	156
25-34	64	13	24	193
35-44	64	12	23	202
45-54	73	9	19	228
55-64	62	15	23	119
65 lat i więcej	48	12	40	193
Miejsce zamieszkania				
Wieś	58	13	29	402
Miasto do 20 tys.	66	8	26	117
20-100 tys.	66	9	25	227
101-500 tys.	63	12	25	210
501 tys. i więcej mieszk.	61	16	24	136
Wykształcenie				
Podstawowe	47	12	41	309
Zasadnicze zawodowe	67	10	24	326
Średnie	68	11	20	369
Wyższe	75	17	8	87
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	73	16	11	57
Prac. umysł. niż. szczebla	75	9	16	99
Pracownicy fiz. - umysł.	73	12	16	79
Robotnicy wykwalifikowani	64	10	26	112
Robotnicy niewykwalifik.	63	12	25	37
Rolnicy	63	10	27	64
Pracujący na własny rach.	78	6	15	51
Bierni zawodowo				
Renciści	44	16	40	120
Emeryci	58	12	30	228
Uczniowie i studenci	62	10	27	65
Bezrobotni	54	14	32	117
Gospodynie domowe i inni	63	9	28	62
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	72	13	15	181
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	73	8	20	98
sekt. pryw. poza rolnict.	71	9	19	192
prywatnym gosp. rolnym	63	10	27	72
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	56	15	29	175
276-399	63	8	30	119
400-549	63	11	26	241
550-799	65	12	24	155
Powyżej 799 zł	70	10	20	172
Ocena własnych war. mater.				
Złe	59	10	31	396
Średnie	62	12	26	469
Dobre	69	12	20	227
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	40	13	47	66
Raz w tygodniu	64	13	23	559
1-2 razy w miesiącu	65	9	26	181
Kilka razy w roku	62	10	27	197
W ogóle nie uczestniczy	58	10	32	89
Poglądy polityczne				
Lewica	75	11	14	294
Centrum	68	12	21	257
Prawica	66	16	18	248
Trudno powiedzieć	41	8	51	292

Tabela 2. W różnych krajach są różne systemy wyłaniania i sprawowania władzy. W systemach demokratycznych władze wyłaniane są spośród przedstawicieli różnych partii w wyborach powszechnych. Jaki, Pana(i) zdaniem, system partyjny byłby najlepszy dla Polski? 1 - System jednopartyjny; 2 - System dwupartyjny; 3 - System wielopartyjny; 4 - Jeszcze inny system

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	44	22	1	20	1093
Płeć						
Mężczyźni	10	51	25	2	12	519
Kobiety	14	38	19	1	28	574
Wiek						
18-24 lat	13	38	22	0	28	156
25-34	12	42	24	3	19	193
35-44	12	42	31	1	14	204
45-54	13	49	23	1	14	227
55-64	11	59	13	0	17	119
65 lat i więcej	13	38	16	1	32	193
Miejsce zamieszkania						
Wieś	15	40	19	1	26	402
Miasto do 20 tys.	15	46	21	0	19	117
20-100 tys.	11	44	25	0	19	227
101-500 tys.	11	49	21	1	17	212
501 tys. i więcej mieszk.	9	48	27	3	13	135
Wykształcenie						
Podstawowe	15	40	12	0	32	309
Zasadnicze zawodowe	15	45	21	1	18	326
Średnie	11	57	29	1	15	370
Wysze	1	57	29	5	7	87
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	52	33	5	8	57
Prac. umysł. niż. szczebla	13	39	35	1	13	101
Pracownicy fiz. - umysł.	10	47	27	3	13	79
Robotnicy wykwalifikowani	11	49	19	0	20	112
Robotnicy niewykwalifik.	13	51	17	0	20	35
Rolnicy	17	37	21	0	25	64
Pracujący na własny rach.	9	48	38	1	5	51
Bierni zawodowo						
Renciści	14	47	14	1	24	120
Emeryci	12	45	16	1	26	228
Uczniowie i studenci	5	42	30	0	24	65
Bezrobotni	22	38	16	3	21	117
Gospodynie domowe i inni	14	38	18	0	30	62
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	12	50	23	3	13	183
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	10	50	24	1	14	97
sekt. pryw. poza rolnict.	7	46	35	0	12	192
prywatnym gosp. rolnym	15	37	20	0	28	72
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	14	40	16	2	28	175
276-399	17	39	17	0	26	119
400-549	16	46	19	0	18	241
550-799	13	43	25	2	18	155
Powyżej 799 zł	8	47	31	3	12	172
Ocena własnych war. mater.						
Złe	14	41	17	2	26	396
Średnie	12	47	20	0	20	467
Dobre	10	44	34	1	11	229
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	40	8	0	38	66
Raz w tygodniu	12	46	25	0	17	562
1-2 razy w miesiącu	12	41	23	1	23	181
Kilka razy w roku	10	41	21	4	25	196
W ogóle nie uczestniczy	19	51	16	1	13	89
Poglądy polityczne						
Lewica	13	50	25	2	11	294
Centrum	8	52	24	1	15	258
Prawica	14	44	30	2	10	248
Trudno powiedzieć	15	31	10	0	44	292